

Янишин О. К.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри філології та перекладу,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

Данилишин Ю. В.

*здобувач вищої освіти, ОПП «Англійська філологія та переклад»,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

**ПЕРЕКЛАД ТА ОЦІНЮВАННЯ ОСВІТНІХ ДОКУМЕНТІВ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ
З ВИКОРИСТАННЯМ САЙТУ КОМПАНІЇ SCHOLARO, INC.:
МІЖКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ**

Сучасні світові процеси сприяють глобалізації освітнього простору та розвитку освітньої мобільності [3]. На думку Т. Прохоренко, освітня мобільність сьогодні перетворюється на суттєвий фактор професійної успішності [2, с. 169]. Л. Швидун вважає освітню мобільність різновидом соціальної мобільності, що сприяє формуванню й підвищенню рівня знань, умінь, компетенцій не лише в період навчання, а й упродовж усього життя завдяки використанню новітніх методів, способів набуття знань, може реалізуватися внутрішньо чи зовнішньо, охоплюючи формальну, неформальну й/або інформальну освіту, дистанційне навчання, дистанційне стажування, поєднання навчання з іншими видами діяльності тощо [4, с. 50].

Значний вплив на цей процес спричинила пандемія COVID-19, коли волею випадку значна кількість учнів та студентів виявилися заручниками обмежувальних заходів і їм довелося продовжувати освіту в умовах іншої країни або дистанційно. У 2022 р. розв'язана росією війна змусила десятки тисяч українських сімей виїхати до інших країн, де виникла потреба визначити статус свого рівня освіти в системі координат іншої країни.

Зауважимо, що зараз існує декілька підходів до уніфікації та визначення відповідності освітнього рівня, здобутого конкретною особою, що дає змогу оцінити наскільки той або інший документ відповідає освітній системі конкретної держави. До найпоширеніших належать система ISCED (International Standard Classification of Education/Міжнародна стандартна класифікація освіти) та система CASMIN (Comparative Analysis of Social Mobility in Industrial

Nations/Порівняльний аналіз соціальної мобільності в індустріальних країнах). З опорою на розроблену ЮНЕСКО систему ISCED зазвичай кодують рівні освіти респондентів у порівняльних міжнародних дослідженнях. Оскільки CASMIN має більш прикладне значення, то її застосовують з метою порівняння різноманітних освітніх систем [1, с. 94–96].

Дарма що структури освітніх установ у різних країнах загалом збігаються, національні конфігурації системи освіти та їх організація на певних рівнях в плані вікових норм, тривалості та змісту освіти можуть суттєво різнитися. Реалії повсякденного життя в чужій країні вимагають прагматичного підходу і ставлять питання: як визначити відповідний рівень власної освіти на практиці? Чи достатньо буде звичайного перекладу національного документа про освіту, щоб забезпечити вимоги працедавця або отримати доступ до певного рівня освіти?

Щоб відповісти на це запитання, слід зрозуміти розбіжності між перекладом документа про освіту (*translation*) та оцінюванням рівня освіти відповідно до документа (*evaluation* або *евалюація*).

Переклад – це процес і результат відтворення змісту документа, написаного вихідною мовою, засобами мови перекладу (цільової мови). Переклад не обмежений академічними текстами і може стосуватися будь-якого типу документа. Він є засобом міжмовної комунікації. Часто замовник потребує перекладу, щоб скористатися ним для ефективного спілкування з працедавцем чи вступною комісією. Однак важливо зазначити, що переклад не забезпечує еквівалентності у цільовій системі освіти. Він не містить жодної інформації про специфіку навчальних програм, а передає тільки буквальне значення тексту.

Оцінювання ж використовує перекладений текстовий файл для встановлення еквівалентності програми, кредитів, оцінок та інших академічних показників цільової системи освіти. Додатково до перекладу слів воно надає документові про освіту статус еквівалентності. Покрокове оцінювання забезпечує еквівалентність академічного атестата з оцінками та перерахунок кредитів, загальне – тільки узгодження академічного стандарту однієї країни до стандартів іншої. Як правило, академічні документи вимагають еквівалентності, якщо метою є працевлаштування, подальша освіта, отримання ліцензії на здійснення певного виду діяльності, імміграційні послуги, визнання результатів закінчення загальноосвітньої школи (як еквівалента американської *high school*) тощо. Оцінювання атестатів про середню освіту є важливою частиною процесу подавання заявки на вступ до університетів та коледжів, де вимагають порівняння отриманих іноземними абітурієнтами освітніх документів з їхніми еквівалентами в США.

Звернімося до досвіду надання такого типу послуг в США. Щоб підтвердити іноземний диплом про середню освіту, можна онлайн подати запит на оцінку від організації-члена Національної асоціації служб оцінювання облікових даних (NACES). Наприклад, компанія Scholaro, Inc. є американським постачальником послуг з оцінювання документів про освіту для вступу іноземних студентів та рекрутингових компаній (<https://www.scholaro.com/about>). Звіти Scholaro Inc. відповідають міжнародним правилам оцінювання іноземних освітніх документів. База даних компанії Scholaro, Inc. містить короткий опис систем освіти усіх країн світу. Це, зокрема, таблиця всіх ступенів системи освіти певної країни відповідно до вимог CASMIN, описи змісту навчання на кожному етапі та його можливі варіації, таблиці прийнятих у країні способів оцінювання навчальних досягнень на кожному рівні освіти, списки закладів вищої освіти з посиланнями на їхні сайти, відгуки студентів щодо роботи університетів тощо.

Фахівці компанії наголошують, що системи освіти в різних країнах сильно різняться, а тому переклад слів сам по собі не передає того ж значення в іншій системі освіти, навіть якщо термін перекладено правильно. Наприклад, французьке «Baccalaureat», яке іноді перекладають англійською як «Bachelor», має інше значення в системі освіти Франції, ніж у системі освіти Квебеку, дарма, що обидві системи освіти послуговуються французькою мовою. Іншим прикладом є іспанське слово «Bachillerato», яке англійською мовою перекладається як «Baccalaureate», як виявляється в процесі оцінювання, фактично еквівалентне диплому середньої школи США. У цих прикладах переклад сам собою не передає справжнього значення документа про освіту і потребує додаткового оцінювання.

Для попереднього оцінювання середнього балу власного документа про освіту кожен охочий може скористатися калькулятором Scholaro, Inc., статистика використання якого налічує понад 300 000 іноземних студентів на місяць.

Ряд публікацій дають розширену консультацію щодо можливостей визнання трирічного бакалаврського курсу іншої країни для вступу на магістратуру США або відповідності між науковими ступенями чи вченими званнями різних країн. Тут немає однозначної відповіді. Найчастіше університети звертають увагу на зміст та обсяг опанованих спеціалізованих професійних курсів, тривалість навчання у загальноосвітній школі та права, які надає закінчення бакалаврату в країні, що видала диплом бакалавра [5; 6]. Детальніший опис вимог можна знайти за посиланням PowerPoint Presentation (scholaro.com).

Висновки. Аналіз викладеного уможливило висновок, що переклад змісту будь-якого документа про результати освіти не передає повного значення документа і потребує додаткового оцінювання (евалюації) з опорою на дані про систему освіти країни, яка видала такий документ, та пошук відповідника в країні, де цей документ хочуть застосувати. Навіть написані однією мовою, але видані в різних країнах, такі документи можуть застосовувати однакові терміни для позначення різних ступенів освіти. Оцінювання (евалюація) документів про результати навчання забезпечує дотримання відповідності у змісті вихідного та перекладеного документа про освіту і може здійснюватися з урахуванням кожного прослуханого курсу та кредиту або загалом щодо еквівалентності академічної ідентифікації, наданої в одній країні, до академічних стандартів іншої країни.

Переклад освітніх документів та їхня евалюація (оцінювання) не є еквівалентними послугами, але переклад завжди передує оцінюванню і якісна евалюація без нього неможлива. Якщо переклад є засобом міжмовної комунікації та передає зміст мовних знаків та назв, евалюація додатково враховує особливості національних систем надання освіти та забезпечує вищий ступінь оцінки еквівалентності міжкультурної комунікації.

Список використаних джерел:

1. Оксамитна С. Міжгенераційна класова та освітня мобільність. К. : НаУКМА ; Аграр Медіа Груп, 2011. 287 с. URL: <http://surl.li/dtmec> (дата звернення: 21.10.2022).

2. Прохоренко Т. Г. Професійна мобільність як фактор професійної успішності. *Вісник Національного університету «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого»*. 2017. No 4 (35). С. 167–174. DOI: <https://doi.org/10.21564/2075-7190.35.119654>.

3. Свириденко Д. Б. Академічна мобільність: відповідь на виклики глобалізації: монографія. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. 279 с. URL: <http://surl.li/dtmndv> (дата звернення: 17.10.2022).

4. Швидун Л. Про концептуальні засади освітньої мобільності в науково-освітньому просторі України та Європи. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2021 (29), С. 48-53. DOI: <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i29.959>.

5. Longardner, J. F. Can I get into US graduate programs with a 3 year Bachelor's degree from another country? *Scholaro database*. Published on 01.07.2022. URL: <http://surl.li/dtmic> (acc. 17.10.2022).

6. Morawski, A. Is an Indian Postgraduate Diploma the same as a Master's Degree? *Scholaro database*. Published on 21.09.2020. URL: <http://surl.li/dtmhg> (acc. 17.10.2022).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-280-0-89>

Яременко А. О.

*магістерка факультету журналістики,
Запорізький національний університет*

ІНТЕРВ'Ю ЯК ОСОБЛИВИЙ ЖАНР МЕДІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ

На сьогодні жанр інтерв'ю є одним із найпопулярніших та найзатребуваніших не лише серед аудиторії, але й серед самих представників засобів масової комунікації. Війна росії в Україні внесла свої «корективи» в телевізійний контент, наповнення ефірної сітки українських мовників. Традиційно, у новинах журналісти застосовували коментарі в тих випадках, коли потрібна була думка експерта, очевидця, учасника події. Наразі, оперативний коментар про ситуації у різних регіонах України є чи основним компонентом ефірного наповнення загальнонаціонального марафону «Єдині новини», який ведуть спільно провідні медіагрупи Starlight Media, 1+1 media, Суспільне Мовлення, Inter Media Group та телеканал «Рада». Особливо це було актуальним на початку повномасштабного вторгнення росіян в Україну.

Водночас, інтерв'ю є одним з найкращих методів збирання інформації, завдяки якому журналіст може наповнити свій матеріал додатковими даними та зробити його більш інформативним, структурованим та з дотриманням журналістських стандартів – балансу думок, оперативності, достовірності тощо.

Моніторинг контенту марафону «Єдині новини» дозволяє нам стверджувати, що інтерв'ю стало переважаючим жанром ефіру, оскільки «міжособистісне вербальне спілкування для отримання інформації й виробництва нового знання з метою задоволення інформаційних потреб суспільства» [1, с. 13] стало єдиним можливим способом оперативності під час повномасштабного вторгнення росії в Україну.

Наразі у ефірній сітці марафону з'явилися і спеціальні тематичні проекти, програми розважального формату, ранкові програми, розмовні студії з ведучими, а також окремі програми-інтерв'ю. Зауважимо, що в такий надскладний для всієї країни час, подібні матеріали набувають